

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ צו, שבת הגדול, יו"ד ניסן, ה'תשל"ה

יוצא לאור לש"פ צו, שבת הגדול, יו"ד ניסן, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

מרת חנה ע"ה

בהרה"ח ר' מנחם מאניש ע"ה

נלבי"ע יו"ד ניסן ה'תשע"ג

הרה"ת ר' מנחם מענדל ע"ה

בהרה"ח הרה"ת ר' חיים שאול ע"ה

נלבי"ע י"ג כסלו ה'תשס"ו

ברוק

ת' ני' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות צאצאיהם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

לפלא שאין דו"ח בהנוגע לפעולות משלוח מנות ומתנות לאביונים ע"י הנוער וכו', ובטח ימלאו בהזדמנות הבאה, ביחד עם דו"ח ממבצע מצה שמורה (נוסף על המבצע דביקור דתלמידי בתי ספר בכפר חב"ד בקשר לזה, אשר גודל ב' העניינים אין די באר, ומכמה טעמים, ובפרט שזהו מיכלא דמהימנותא מיכלא דאסוותא, ומובן שכן הוא גם בענייני ואביזרייהו, וק"ל).

המחכה לבשו"ט בכל האמור ובברכה לחג פסח כשר ושמח

מ. שניאורסאהן

ג.

בי"ה, כ"ה ניסן תשכ"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ אהרן נחמן שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו הדחוף מערב שביעי של פסח עם המצוי"ב —

לפלא שאינו כותב כלל על דבר המבצעים שלפני הפסח (במקור תלמידי בתי ספר, חלוקת המצה שמורה וכו'). ותקותי שמי שהוא יכתוב בפרטיות הדרושה, ובפרט שע"פ השמועה הי' בהצלחה רבה, שבמילא מובן שגורם נחת רוח רב.

... בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן

לפעולות משלוח מנות ומתנות לאביונים ע"י הנוער וכו': ראה אג"ק ח"כ אגרת ז'תקצח, ובנספח שם. ז'תרו. ז'תרח. ובכ"מ.
ממבצע מצה שמורה: ראה שיחת ש"פ תזריע-החודש, מבה"ח וער"ח ניסן, ה'תשי"ד — נדפסה בתו"מ התועודיות חי"א (תשי"ד ח"ב) ע' 177 ואילך. וש"נ. וראה גם לקמן אגרת הבאה.
המבצע דביקור דתלמידי בתי ספר בכפר חב"ד: במאפיית המצות — ראה סקירה ב"התקשרות" גליון פה ע' 10 ואילך. וראה גם לקמן שם.
מיכלא דמהימנותא מיכלא דאסוותא: זח"ב קפג, ב.

ג.

מצילום האגרת. נדפסה ב"מענה מלך" ח"ב ע' 202. תשורה (גליצנשטיין, תשס"ו; וישצקי, תש"ע; אייגרמן, תשע"ד).

הו"ח .. אהרן נחמן: פרידמן, כחב"ד. אגרת נוספת אליו — אג"ק חי"ה אגרת ו'תתלב.
במבצע דביקור דתלמידי בתי ספר: במאפיית המצות — ראה גם לעיל אגרת הקודמת.
חלוקת המצה שמורה: ראה גם לעיל שם.

©

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

הוספה

א

יג ניסן תשי"ח

הווי"ח אי"א נוי"מ משכיל על דבר טוב
עסקן וכו' מהור"נ שי

שלום וברכה.

אקוה אשר נסיעתו ביחד עם זוגתו תח' היתה צלחה בכל הפרטים, ובטח יודיע עדי"ז, וגם משלום חותנו הווי"ח אי"א נוי"מ וכו' מהורא"ס שי שוי"ב ובי"ב, שלום חבריו השוי"ב, ושלום כל אנ"ש שיחיו.

זה עתה הביאו מבית הכורך הקונטרס לחה"פ ומוסג"פ, ובודאי יזכו בו את הרבים.

אסיים באיחולי חה"פ כשר ושמח הוא וכב"ב יחיו ומטובו לפ"ש כל הדו"ש בשמי, בברכת החג

הרב מנחם שניאורסאן

ב

בי"ה, ד' ניסן תשכ"א
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"מ עוסק בצ"צ
מוהי ישראל שי

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מכ"ז אדר והקודמיו ...

א

מהור"נ: מינדעל. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ב אגרת שמו, ובהנסמן בהערות שם. נסיעתו: לאנגליא. חותנו .. מהורא"ס שי שוי"ב: נעמצאָו. חבריו השוי"ב: ראה גם אגרת י אדר שני תש"ח (נדפסה בקונטרס לש"פ תצוה-זכור תשפ"ג), ובהנסמן בהערות שם. הקונטרס לחה"פ: התש"ח (קונטרס נו). נדפס לאח"ז בסה"מ תש"ח ע' 149 ואילך.

ב

מצילום האגרת. נדפסה בספר "צעירי אגודת חב"ד" (כפר חב"ד, תשס"ה) ע' 281. "מענה מלך" ח"ב ע' 200. תשורה (גליצנשטיין, תשס"ו). מוהי ישראל: לייבוב. אגרות נוספות אליו — אג"ק חל"ג אגרת יב'שנב, ובהנסמן בהערות שם.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ צו, שבת הגדול, יו"ד ניסן הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ צו, שבת הגדול, יו"ד ניסן ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם — התוועדויות כרך השמונים שמכינים עתה לדפוס).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ר' ניסן, ה'תשפ"ג,
שנת הקהל,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

העבודה ועל גמילות חסדים, ושלשתן בפסוק א', ואשים דברי בפוך זו תורה (שצריך להוציאן בפיו ושיהיו שנונין בפוך), ובצל ידי כסיתוך זו גמילות חסדים¹⁰⁷ (דהיינו צדקה הניתנת ביד, ודריש ידי כאילו כתיב ידו), ללמדך שכל מי שהוא עוסק בתורה ובגמ"ח זוכה לישיב בצילו של הקב"ה.. לנטוע שמים וליסוד ארץ אלו הקרבנות" (שעל ידיהם מתקיימים חוקות שמים וארץ).

ומסיים, "ולאמר לציון עמי אתה אלו ישראל (ע"י ג' אלו המצוות ישראל הם עם ה').. חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שנקראו ישראל ציון אלא זה, שנאמר ולאמר לציון עמי אתה" (שע"י מצוות אלו הם מצויינים בעולם) — כמבואר במאמר של הצמח צדק (בעל ההילולא די"ג ניסן) ד"ה ציון במשפט תפדה¹⁰⁸.

וכך מעמידים "צבאות ה'", ש"כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'"¹⁰⁹, ולא רק בנוגע לקטנים, אלא גם לאחרי בר מצוה, שאז ישנו הענין ד"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך"¹¹⁰, ע"י מצות תפילין¹¹¹,

והולכים לקבל פני משיח צדקנו — "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹¹², "לא תשאר פרסה"¹¹³, ו"כספם וזהבם אתם"¹¹⁴, עם כל ניצוצי הקדושה, וגם הדברים הגשמיים שמעלתם שבהם נתלכשו הניצוצות כו'.

ועד שבאים לעילוי ד"ויהי ביום השמיני"¹¹⁵ (שקורין במנחה), שקשור עם הענין דכינור של ימות המשיח של שמונה נימין¹¹⁶, וכן משיח הוא מ"שמונה נסיכי אדם"¹¹⁷, שיבוא ויגאלנו בעגלא דידן.

[לאחרי תפלת מנחה ואמירת "עבדים היינו" — התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "על אחת כמה וכמה".]

(111) ראה ברכות ו, א. וש"נ.
 (112) בא יו"ד, ט. וראה במכתב הנ"ל (אג"ק שם ע' קנד) — הערה ד"ה בנערנו.
 (113) שם, כו.
 (114) ישע"י ס, ט.
 (115) ר"פ שמיני.
 (116) ערכין יג, ב.
 (117) מיכה ה, ד. וראה סוכה נב, ב.

(107) להעיר שגמ"ח היא כללות כל המצוות (ראה ירושלמי פאה פ"א ה"א. תניא פל"ז (מח, ב)) שנקראים לבושים (תניא ספ"ה. שם אגה"ק ס"ג. ובכ"מ), שזהו"ע ד"כסיתוך" — בח"י מקיף.
 (108) אוה"ת דברים ע' לו ואילך.
 (109) ישע"י סא, ט.
 (110) תבוא כח, יו"ד.
 (111) תבוא כח, יו"ד.

ועד הנחות ב"ה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. ניסן, ה'תשפ"ג — שנת הקהל את העם

שהחיינו וקיימנו והגיענו

הננו שמחים לבשר כי ניתן להשיג את הספרים

תורת מנחם כרך עט

תורת מנחם — מועדים

ספר המאמרים

י"א ניסן — חג הפסח

*

בחנויות הספרים המובחרות

ובחנויות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

www.lahak.org

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610; באה"ק 03-9606-018

אודות דברים המצערים, כי אם לחזור ולעורר אודות ההתעסקות בעניני המבצעים, ולהדגיש שאשרי חלקם של אלו שמתנהגים באופן ד"צדיק כתמר יפרח", עי"ז שמדברים עם יהודים בדברים היוצאים מן הלב, שנכנסים אל הלב ופועלים פעולתם⁹⁵, והיינו, שנוסף לכך שבנוגע לדברי תורה בכלל נאמר⁹⁶ "הלא כה דברי כאש", שאינם מקבלים טומאה⁹⁷, ובודאי שסוכ"ס יפעלו פעולתם, הרי כיון שרוצים שיפעלו פעולתם מיד (מבלי שיצטרכו להמתין משך זמן עד שיפעלו פעולתם), יש צורך שיהיו דברים היוצאים מן הלב, שאז פועלים פעולתם תיכף ומיד.

יב. הביאור בנוגע לצינוני מראה מקומות במכתב הכללי דר"ח ניסן⁹⁸: (א) הציון לד"ה ויגש תרס"ח⁹⁹ בענין "מעלין בקודש"¹⁰⁰, אף שענין העלי' שע"י ירדת הנשמה למטה נתבאר בכ"כ מקומות בדא"ח, כיון שבמאמר הנ"ל מבואר שהעלי' היא למעלה גם מבחי' טה"ע, (ב) והציון לש"ס עירובין¹⁰¹ (ולא לאבות¹⁰²) בענין "אל תקרי חרות אלא חירות", כיון שבעירובין¹⁰³ קאי בלוחות ראשונות, שזוהי דרגא נעלית יותר ב"חירות" — ניתוסף במכתב בשוה"ג⁹⁸.

יג. בנוגע לסיום הביאור בזהר:

ידוע¹⁰⁴ שענינים של ג' הקוין חג"ת (תוכן מאמרו של ר' יוסי בענין "אגודה") הוא תורה עבודה וגמ"ח, ג' העמודים שעליהם העולם עומד¹⁰⁵.

וזהו גם תוכן מאמרו של ר' אלעזר בענין "ואשים דברי כפיך וגו'" — כדאיתא בירושלמי¹⁰⁶ "על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל

95) ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא בשל"ה סט, א.
96) ירמ' כג, כט.
97) ברכות כב, א. רמב"ם הל' ק"ש בסופן.
98) אג"ק ח"ל ס"ע קנב ואילך. ושי"נ.
99) המשך תרס"ו ע' תצא [תרמז] ואילך.
100) ברכות כח, א. ושי"נ.
101) נד, א.
102) פ"ו מ"ב.
103) ושמ: "אין כל אומה ולשון שולטת בהן", שזהו כמו ביטול שעבוד מלכיות בתקופה הראשונה דימות המשיח, שעל זה אמרו (ברכות לד, ב) "אין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד"; ועד שזוה באים לענין החירות כפי שיהי בתקופה

השני דימות המשיח כו'.
ודוגמתו בענין החירות שע"י לימוד התורה בכל הזמנים (באבות) — שהרי כל עניני חירות קשורים זבי" (ע"ד האמור לעיל (ס"י) בנוגע ליראה) — שכשם שמצינו בצדקה ש"כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול" (בי"ב ט, ב), כך גם בלימוד התורה, שכל אות מצטרפת לחיבה שלימה, וכל חיבה — לפסוק שלם וכו', ועד שבאים למעמד פ"ו מצב ד"מלאה הארץ דעה את ה" (ישעי' יא, ט).
104) ראה תו"מ ס"ה כסלו ס"ע קמד. ושי"נ.
105) אבות פ"א מ"ב.
106) תענית פ"ד ס"ה (ובקה"ע). מגילה פ"ג סה"ו.

בס"ד. שיחת ש"פ צו, שבת הגדול, יו"ד ניסן, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

א.ב. הביאור בדברי רבינו הזקן בשו"ע¹ בענין "שבת שלפני הפסח" ש"קורין אותו שבת הגדול" בגלל הנס ד"למכה מצרים בבכוריהם² שאירע "בעשור לחודש"³ שחל (ונקבע) בשבת (ולא ככל המועדים שקביעותם לפי ימי החודש⁴),

— ע"פ ביאור הצ"צ⁵ שענין השבת קשור עם שביתת המזיקין

שאר הטעמים שבאים כתוצאה מזה, כמו אמירת דרשה ארוכה. ועד"ז בנוגע לשבת הגדול שלפני שבועות, שהוא רק "מעין" הענין העיקרי דשבת הגדול בשבת שלפני פסח (וכמו בכמה ענינים שהם פעם אחת (או כמה פעמים) בשנה, ונמשכים ופועלים בכל השנה).

(4) בא יב, ג.

(5) ולהעיר, שמנין ימי החודש ומנין ימי השבוע הם ענינים שונים הקשורים עם עניני עבודה והמשכה שונים (ובפרט ע"פ המבואר בקבלה כו'),

— כמובן מהשיר שהיו הלויים אומרים בבית המקדש (בשליחות כלל ישראל — "נתונים המה לי מתוך בני ישראל גו'" (בהעלותך ח, טז)), שישנו השיר דימי השבוע, הקשור עם הבריאה בששת ימי בראשית, החל משירו של יום ראשון, "לה' הארץ ומלואה" (תהלים כד, א), "על שם שקנה והקנה ושליט בעולמו" (ר"ה לא, א), וישנו גם השיר שהיו אומרים במוספי ימים טובים ומועדים (ראה רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ו ה"ט. פ"י הי"א) —

(* עירובין יג, ב. ושי"נ.

(** נעתק ב"היום יום" ו שבט, ובתו"מ — רשימת היומן ע' שכד.

(*** ועד"ז בנוגע לגדולי ישראל שלאח"ז, אלא שענד הש"ך והט"ז (וכן המהרש"א) הרי זה דבר ברור, ואילו בנוגע לדורות שלאח"ז יש צורך לברר ולבדוק כו'.

אבל אעפ"כ יש להם השפעה זה על זה, כפי שמצינו (ראה לקו"ת דרושי ר"ה נו, א ואילך. ובכ"מ) בנוגע ליו"ט של ר"ה שחל בשבת שאין תוקעין בשופר (ר"ה רפ"ד), לפי שהענינים דתק"ש נמשכים ע"י ענין השבת (ראה גם תו"מ ח"ע ע' 148. ושי"נ).
(6) יהל אור ע' שכח ואילך. ע' תרל ואילך.

באופן של אתהפכא (כמו בשבת בראשית שהלילה נתהפך לאור ויום⁷. וזהו גם ענין המנוחה שבשבת⁸ — שהזמן שגדרו השינויים דעבר הוה ועתיד הוא באופן של מנוחה שלמעלה משינויים), וזהו גם תוכן הנס ד"למכה מצרים בככוריהם⁹ בשבת שלפני פסח¹⁰, שתוקף הקליפה (ככורי מצרים) נלחם לטובת הקדושה¹¹.

וההוראה (שהרי "הימים¹² האלה נזכרים ונעשים"¹³), שגם בחשכת הגלות¹⁴ יכולה להיות אצל כל אחד מישראל¹⁵ שלימות העבודה ד"משכו

(7) ב"ר פ"א, ב. פ"ב, ו. ועד לענין ד"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" (באלף השביעי — ויומו של הקב"ה אלף שנים" (ב"ר פ"ח, ב. ו"ש)), שהוא למעלה גם מהענין ד"אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא" (ראה גם תו"מ ח"ו ע' 186. וש"נ).
(9) היינו, לא רק הכאת מצרים סתם, כמו "וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים" (בשלח יד, ל), כולל גם הכאת בכורי מצרים במכת בכורות, אלא יתירה מזה — שהכאת מצרים היתה ע"י בכורי מצרים גופא, כמו "מיני ובי אבא לשדי בי נרגא" (ראה סנהדרין לט, ב. הובא בתניא פ"א).
(10) עוד לפני ש"בני ישראל יוצאים ביד רמה" (שם, ח), אלא בהיותם עדיין בגלות מצרים, תחת ממשלת פרעה כפי שהוא "מושל בכיפה" (ראה מכילתא שם, ה. ועוד), במעמד ומצב שאפילו עבד אחד אינו יכול לברוח משם (מכילתא יתרו יח, יא. ועוד), ועד כדי כך, שהיו יהודים שבכלל לא רצו לצאת ממצרים (לצאת מהמעמד ומצב ד"נאכל במצרים חנם" (בהעלותך יא, ה)), כפי שמצינו במדרשי חז"ל בנוגע לטעם מכת חושך (ראה פרש"י בא יו"ד, כב).
(11) וכמו פעולת האור ע"י החושך עצמו בשבת בראשית — אף שהי' כבר לאחרי חטא עב"ד, שפעל הגירושין של אדה"ר מגן עדן, שזהו בדוגמת ענין הגלות (ראה איכ"ר פתיחתא ד), כמו גלות מצרים שהי' השורש לכל הגלויות עד לגלות האחרון (ראה לקו"ש חט"ז ע' 91. וש"נ).
(12) אסתר ט, כח.
(13) * כמו כל דבר שיהודי רואה או שומע שמהוה הוראה בעבודתו כו' (ראה כש"ט שם סרכ"ג ואילך. וש"נ [ענתק"ב "היום יום" ט אייר]).
(14) וכידוע הסיפור אודות אדמו"ר האמצעי

אלא תורה, אפילו תורה אין לו⁸⁷, אלא צ"ל תורה וגמ"ח⁸⁸ .. אך הוא צדיק לעצמו ולא לאחרים להחזירם למוטב, ואע"פ שזו היא אחת ממצות התורה שנאמר⁸⁹ הוכח תוכיח וגו', עכ"ז מגודל רכות טבעם ומזגם הטוב .. אינם רואים חוב לרשעים ומהפכים בזכותם וכו', וזהו יהללו רשע .. הכתוב קורא אותם עוזבי תור"ה, הוא לשון הוראה ומוסר כו'".

[כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, שדברים אלו מטילים פחד כו', ולכן נמנע מלאומרם בהתוועדות דימות החול, כששומעים את הדברים גם ע"י הטלפון וכו'].

ולהעיר, שרואים בפועל שיש כאלו שנמנעים מהתעסקות עם הזולת, באמרם, שאין זה ענינם לעשות "בעלי תשובה", ומתרצים את עצמם בכמה טענות ותירוצים כו', שלאמיתו של דבר אינם אלא אמתלאות, וכידוע⁹⁰ ש"אמתלא" היינו "אמת לא" ...!

והגע עצמך:

כשמדובר אודות עניני פרנסה, אזי מחשיב את פלוני למשפיע ומקבל השפעה ממנו, ואילו כשמדובר אודות עניני תומ"צ אינו רוצה שום עסק עמו, ולא עוד אלא שמדבר בגנותו כו' — היפך ההנהגה ד"כירא דשתית מיני וכו'⁹¹.

ומה גם שעומדים עתה בזמן ההכנה לחג הפסח, שבו מכריזים "כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח"⁹², מבלי לבחון ולבדוק בציציות אם הוא משכונה זו או משכונה אחרת וכיו"ב.

אלא מאי, הוא טוען שבהיותו כבר בן שמונים או תשעים שנה, אי אפשר לדרוש ממנו לשנות את שיטתו כו'. אך על זה אומרים לו, שישנו הציווי שנאמר לאברהם אבינו⁹³: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך", דקאי על הרצון והרגילות כו'⁹⁴, והיינו שגם כשמדובר אודות רצון ורגילות של אברהם אבינו, הנה לאחרי שנעשה רצון ורגילות שלו, אזי צריך להיות: "לך לך", ובאופן כזה צריכה להיות הנהגתו במשך כל ימי חייו, עד מאה ועשרים שנה.

ובכל אופן, בעמדנו בסמיכות ל"זמן חרותנו", לא צריך לדבר

(87) יבמות קט, ב. (92) בהגש"פ.
(88) ראה תו"מ חע"ו ריש ע' 438. וש"נ. (93) ר"פ לך לך.
(89) קדושים יט, יז. (94) ראה המשך תרס"ו ע' סז [צ]. ס"ע
(90) ראה לחם שמים (להעב"ן) ותפא"י שצו ואילך [ע' תקכד]. סה"מ תש"ה ע' 95. גיטין פ"ט מ"ט. ועוד.
(91) ב"ק צב, סע"ב.

וכאמור, שדוקא "בזה שאני בער ובהמות — אני תמיד עמך", וכפי שממשיך בכתוב⁶⁷ "אחזת ביד ימיני", "בעצתך תנחני ואחר כבוד תקחני"⁷⁴, ועד "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ"⁷⁵, וכפי שמביא הצ"צ בשרש מצות התפלה⁷⁶ הלשון הידוע שנשמע מרבינו הזקן בעת דביקותו כו"⁷⁷.

* * *

יא. בנוגע לביאור בזה:

המעלה של "אגודה", שהו"ע התכללות ג' הקוין חג"ת (כנ"ל ס"ו) — קשורה עם התכללות ב' אופני העבודה דטוב לשמים וטוב לבריות גם יחד, כמודגש בענינו של יום השלישי בשבוע [שבשנה זו חלים בו כמה ימים מיוחדים, כמו ר"ה, י"ט כסלו, פורים ול"ג בעומר], שהוכפל בו כי טוב⁷⁸, "טוב לשמים וטוב לבריות"⁷⁹, וכמדובר כמ"פ⁸⁰ שאין זה באופן שחלק מיום השלישי הוא באופן דטוב לשמים וחלק מיום השלישי הוא באופן דטוב לבריות, כי אם, שכל רגע וכל ענין ביום השלישי כלול מב' הענינים דטוב לשמים וטוב לבריות גם יחד.

ויש להוסיף בביאור גודל ההכרח בהתעסקות לא רק ב"טוב לשמים" אלא גם ב"טוב לבריות" — ע"פ דברי הרב המגיד באור תורה⁸¹ על הפסוק⁸² "צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגה": "יש ב' מיני צדיקים . . האחד הוא תמיד בדביקות הש"י ועושה עבודתו המוטלת עליו, והוא צדיק רק לעצמו ולא לזולתו, כלומר שאינו משפיע מצדקתו לאחרים, וזה הוא הנמשל לארו שאמרו רז"ל⁸³ שאינו עושה פירות . . אלא לעצמו ישגה ומרבה שכרו. אבל הצדיק הב' הוא נמשל לתמר העושה פירות, וזהו כתמר יפרח, כלומר שהוא . . מפריח ומרבה הטוב בעולם וכו'".

ומוסיף⁸⁴ בביאור מארו⁸⁵ "מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, שנאמר⁸⁶ עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו במ", ש"יש ב' גווני צדיקים, יש צדיק שהוא עוסק בתורה ובגמ"ח [שהרי "כל האומר אין לי

ביאורו ל"אדהאמ"צ אמור פא, א"ב [קסד, ד ואלך]. קונטרס העבודה פ"ג (ע' 18).

74) תהלים שם, כד.

75) שם, כה.

76) פ"מ (דרמ"צ קלח, סע"א) — נעתק ב"היום יום" יח כסלו.

77) חסר הסימו (המור"ל).

78) פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).

79) קידושין מ, א. וראה אוה"ת בראשית לג, ב. ועוד.

80) ראה גם תו"מ חע"ט ע' 355. וש"נ.

81) תהלים סרנ"ו.

82) תהלים צב, יג.

83) תענית כה, ריש ע"ב.

84) אגרות חז"ל סתמ"א.

85) ברכות ז, ב. וש"נ.

86) משלי כה, ד.

וקחו"¹⁶, סור מרע ועשה טוב, ועד לפעולה על אומות העולם, שבכוריהם ידרשו טובת ישראל —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"י"ז ע' 57 ואילך.

* * *

ג. כיון שמדברים אודות השו"ע של רבינו הזקן, ובהמשך להתעוררות לאחרונה¹⁷ אודות לימוד השו"ע בעיון והעמקה כו' — הנה כאן המקום לעורר על ענין תמוה בסימן הנ"ל.

הביאור בדברי רבינו הזקן¹ "ואותו היום שבת הי", שמוסיף "שהרי בה' בשבת יצאו ישראל ממצרים, כמ"ש בסי' תצד, וכיון שט"ו בניסן הי' בה' בשבת, א"כ עשרה בניסן הי' בשבת", שבזה מודגש שהענין דשבת הגדול הוא בתור מסובב ותוצאה¹⁸ מהענין דיצי"מ¹⁹ — נכלל בשיחה הנ"ל שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(וסיים:) וע"פ הפס"ד בשו"ע²⁰ "שבשבת הגדול היתה התחלת הגאולה והנסים" — הנה יה"ר שכן תהי' לנו בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה שעלי' נאמר²¹ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים"²².

* * *

ד. מאמר (כעין שיחה) ד"ה והגדת לבנך וגו'.

* * *

ב), "ראש חודש של גאולה" (שמו"ר פט"ו, יא) — שיש בו גם ענין בפ"ע בנוגע לכללות הענין דקידוש חדשים ועיבור שנים.

19) ועפ"ז מובן גם מניין הכח לפעול הענין דאתהפכא חשוכא לנהורא — להיותו תוצאה מהענין דיצי"מ שהי' עי"ז ש"נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו" (כפי' כ"ק אדמו"ר שקאי על בחי' תפארת ומלכות דא"ס שלפני הצמצום (נסמן בתו"מ חע"ט ע' 93)), שלהיותו למעלה מהזמן, באופן דהי' הוה ויהי' כאחד, ביכלתו לפעול גם על העבר כו'.

20) אדה"ז או"ח סת"ל ס"ב. וש"נ.

21) מיכה ז, טו.

22) נוסח ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ (פסחים קטז, ב (במשנה)).

ישנה הוראת חז"ל (אבות פ"א מ"ו) "הוי דן את כל האדם לכף זכות", ואילו בנוגע לעצמו, הרי זו בודאי הוראה שצריך לתקן מעמדו ומצבו כו'.

16) בא יב, כא.

17) ראה שיחת ש"פ תשא ס"ח (תו"מ חע"ט ס"ע 369 ואילך). וש"נ.

18) אף שיש מקום לומר שהוא גם ענין בפ"ע, וכמו הענין ד"החודש הזה לכם" (שם, ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ס"ע שעט ואילך. וש"נ) שהפסיק פעם באמצע קבלת אנשים ל"יחידות", כדי להתבונן ולמצוא בעצמו הענין שאודותיו שאלו אותו — בדקות דקות עכ"פ.

ה. בנוגע לפירוש רש"י — נתעכב על הפסוק²³ "ויז ממנו על המזבח", ובפירושו רש"י: "לא ידעתי היכן נצטוה בהזאות הללו" (כלומר: בנוגע למ"ש אח"כ "וימשח את המזבח" — נתפרש הציווי על זה בפ' תשא²⁴: "ועשית אותו שמן משחת קודש .. ומשחת בו .. את מזבח העולה וגו'", אבל בנוגע להזאות הללו אומר רש"י "לא ידעתי היכן נצטוה").

וצריך להבין:

(א) יש עוד כמה פרטים בפרשה זו שלא נתפרש ציווי אודותם, ומדוע מתעכב רש"י רק על מ"ש "ויז ממנו על המזבח" לומר "לא ידעתי היכן נצטוה כו'?"

(ב) הרמב"ן מביא דברי רש"י "לא ידעתי כו'", וכותב: "ואפשר כי מה שאמר במזבח וקדשת את המזבח והי' המזבח קדש קדשים²⁵, שיוסיף עליו הקידוש הזה בהזאות, ואינו במשיחה בלבד, כי והי' המזבח קדש קדשים, שיוסיף אליו קידוש יותר משאר הנמשחים במשכן וכל כליו וכו'" — שזהו ענין המובן בפשטות (ולא רק דרוש או רמז כו'), וא"כ, מדוע לא מפרש רש"י כן?

ויוקשה יותר — כשהבן חמש למקרא ילמד בפ' חוקת²⁶: "ויעש משה נחש נחושת", ובפירושו רש"י: "לא נאמר לו לעשותו של נחושת, אלא אמר משה, הקב"ה קוראו נחש, ואני אעשנו של נחושת, לשון נופל על לשון²⁷; ועאכו"כ בנדוד שזהו יותר מאשר "לשון נופל על לשון", שהרי נאמר בפירושו "והי' המזבח קדש קדשים", וכיון שענין הקדושה נעשה ע"י שמן המשחה, הבין משה שמלבד משיחת המזבח בשמן המשחה, יש צורך בתוספת קדושה ע"י ש"ויז ממנו על המזבח".

ו. בהערות אאמו"ר²⁸ מבאר מ"ש בזהר²⁹ "ר' יוסי אמר כתיב³⁰ ואגדתו על ארץ יסדה, ואגדתו, כד אזדווג מלכא לקבלה בכל אינון עטרין קדישין בכנופיא חד כדין ואגדתו כתיב" — ש"כל האמור עד עתה מה שדרש ר' אלעזר ואמר ר"ש, הנה כל זה הוא המשכות בהג' קוין חג"ת, לא בכולם יחד כאחד, אלא או בזה או בזה או בזה .. אך כדי שיומשך

(23) פרשתנו ח, יא. וש"נ.
(24) ל, כה-כח.
(25) פקודי מ, יו"ד.
(26) כא, ט.
(27) ראה גם תו"מ חנ"ז ס"ע 35 ואילך.
(28) לקוטי לוי"צ הערות לזח"ג ע' רנה ואילך.
(29) ח"ג לה, רע"א.
(30) עמוס ט, ו.

ועד"ז יש לעורר אודות ההכנה הדרושה לכך שכאשר הילדים מגיעים ל"סדר" יהיו בדרגת "חכם", ולא בדרגת "שאינו יודע לשאול", כולל גם ע"ז שמראים להם איך שאופים מצות⁶⁴ מתוך זריזות וחיות כו', וגם נותנים להם מן המצות שהם בעצמם ראו איך שאפו אותם, ובודאי שענין זה פועל עליהם במשך כל השנה כולה — ע"ד דברי האריז"ל⁶⁵ שהנזהר ממהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא במשך כל השנה, ועד"ז מובן בנוגע לענין המצה.

ואז, כאשר הבן חכם מגיע ל"סדר", הנה בידעו שהתורה "ארוכה מארץ מדה וגו"⁶⁶, יודע שישנם ענינים שצריך לשאול אודותם אצל אחרים וכו'.

וכללות הענין בזה — שלגבי התורה נחשבים כולם בבחי' "בער", כמ"ש⁶⁷ "ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך ואני תמיד עמך", וכמבואר בתניא [בהמשך להפלאת הענין דיצי"מ (שהוא הכנה למ"ת, כמ"ש⁶⁸ "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה") — ש"הקב"ה .. בחר .. בישראל עמו והוציאם ממצרים .. כדי לקרבם אליו בקירוב ויחוד אמיתי⁶⁹ ע"י קיום התומ"צ], "שאע"פ שאני כבהמה בהיותי עמך, ולא אדע ולא ארגיש בנפשי יחוד זה .. אעפ"כ אני תמיד עמך⁷⁰, ואדרכה: "בזה שאני בער ובהמות, אני תמיד עמך⁷¹.

ומסיים שם⁷⁰: "ומ"ש בהמות לשון רבים, לרמז כי לפניו ית' גם בחי' דעת העליון .. נדמה כבהמות .. ונק' בהמה רבה .. ב"ן בגימטריא בהמ"ה שלפני האצילות" (שבזה נכלל גם בחי' א"ק, שלגבי א"ס הוא כמו בהמה לגבי אדם⁷²) — דיש לומר, שגם יהודי שבהיותו למטה ה"ה במעמד ומצב דבחי' אדם קדמון, הרי הוא בבחי' בער ובהמות כמו יהודי שהוא "בור ועם הארץ גמור", שצריך להזהירו אודות "חומר עונש איסור מלאכה בשבתות וחמץ בפסח כו'", שהרי "בהמות" לשון רבים כולל שניהם בשוה (וע"ד שמצינו בנוגע ליראה, שכל הדרגות שבה, מהדרגא התחתונה דיראה תתאה עד לדרגא העליונה דיראה עלאה, קשורות זב"ז, ועד שנקראות באותו שם: "יראה"⁷³).

(64) ראה גם מכתב ד' ניסן תשכ"א (לקמן סה"מ י"א ניסן בתחלתו).
(65) ע' 21. וש"נ.
(66) ראה באה"ט או"ח רסתמ"ז. וראה גם תו"מ שם. וש"נ.
(67) פמ"ו (סה, ב).
(68) ספמ"ו.
(69) פ"ח (כד, א).
(70) פ"ח (כד, א).
(71) ראה אוה"ת מטות ע' אירנט.
(72) ראה תו"א ויקהל (בהוספות) קיד, ד.
(73) ראה גם תו"מ חנ"ז ס"ע 35 ואילך.
(65) ראה באה"ט או"ח רסתמ"ז. וראה גם תו"מ שם. וש"נ.
(66) איוב יא, ט.
(67) תהלים עג, כב-כג. — הקאפיטל שמסיימים אמירתו ב"א ניסן השתא (ראה

אך על זה אומר רבינו הזקן⁵³ שפירוש רש"י הוא יינה של תורה, ומובן, שהכוונה במאמר זה היא לא רק כדי להפליא מעלת פירוש רש"י, אלא בעיקר כדי לעורר אודות לימוד ה"יינה של תורה" וה"נפלאות" שבפירוש רש"י, שאין דרך אחרת להגיע אליהם מלבד ע"י לימוד פירוש רש"י⁵⁴ (שהרי אילו היו יכולים לידע אותם ממקום אחר, לא הי' צורך לרמוז בפירוש רש"י, שהוא באופן דלא חסר ולא יתיר כו').

ועד שהענינים ד"יינה של תורה" ו"נפלאות" שבתורה שמתגלים דוקא בפירוש רש"י בפשוטו של מקרא הם נעלים עוד יותר — ע"ד תורת האריז"ל⁵⁵ (שהובאה גם בשם הבעש"ט⁵⁶) על הפסוק⁵⁷ "כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' וגו'", שהסיבה לכך שהאדם זקוק ל"מוצא פי ה'" שבלחם [כידוע⁵⁸ בפי' מ"ש⁵⁸ "רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף", שסיבת הרעב והצמא של הגוף היא לפי שהנפש רוצה את הניצוץ האלקי שבמאכל ומשקה] היא לפי שהוא נעלה יותר מ"מוצא פי ה'" שבאדם, כי כל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר, ועד"ז בנדוד, שיינה של תורה והנפלאות שבתורה שירדו למטה ביותר, בפירוש פשוטו של מקרא, הם נעלים יותר.

י. ומענין לענין באותו ענין — בנוגע להמדובר לאחרונה אודות המבצעים (על יסוד הצייווי "ואהבת לרעך כמוך"⁵⁹ שצריך כל אחד לקבל על עצמו בכל יום קודם התפלה⁶⁰), שצריך לצאת לרחובה של עיר ולדבר עם יהודים אודות תורה, וכן אודות תפילין — ש"הוקשה כל התורה כולה (המצוות שבתורה) לתפילין"⁶¹, וכן אודות מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים — יבנה וחכמי, וכן אודות נרות שבת קודש ("ניט אום שבת גערעדט"), ועד"ז בנוגע ליו"ט, שבו מברכים גם ברכת שהחיינו, וב"פ; וכמו"כ בנוגע למבצע מצה, ולפנ"ז — מכירת חמץ⁶² (כולל גם ענינים בעבודה — ביטול ענין החמץ שמורה על היצה"ר (ש"חמץ" הוא א' משמותיו⁶³), ואז יכולה להיות התגלות נפש האלקית, שזוה"ע המצה כו').

(53) ראה סה"ש תרצ"ו ע' 137 [ריש ע' 149]. תרצ"ז ס"ע 197 [ע' 212] — נעתק ב"היום יום" כט שבט.
 (54) ראה גם תו"מ חס"ט ע' 135. וש"נ.
 (55) ל"ת עה"פ.
 (56) כש"ט סקצ"ד.
 (57) עקב ח, ג.
 (58) תהלים קז, ה.
 (59) קדושים יט, יח.
 (60) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 374. וש"נ.
 (61) קידושין לה, א. וש"נ. וראה גם תו"מ חס"ח ס"ע 265. וש"נ.
 (62) ראה גם תו"מ חע"ט ע' 393. וש"נ.
 (63) ראה ברכות יז, א ובפרש"י. ר"ה ג, סע"ב ובפרש"י. זח"ב קפב, רע"א. לקו"ת פרשתנו יג, ג. ובכ"מ.

למל' הנקראת ארץ .. כתיב על זה ואגדתו על ארץ יסדה, שאגודה הוא .. כשחג"ת נעשים כנופיא חד, שאז נקראים אגודה שהיא ג' קשורים יחד, אז נמשך מהם לארץ דמל".

ויש להוסיף ולבאר גם השייכות להמשך דברי הזהר "פתח ר' אלעזר ואמר ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתך וגו'³¹, תנינן כל ב"נ דאשתדל במלי דאורייתא .. קב"ה חפיא עלי' וכו', ולא עוד אלא דהוא מקיים עלמא .. כאלו ההוא יומא נטע שמיא וארעא, הה"ד³¹ לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי עתה, מכאן אוליפנא דישאל אקרונן בשמא דציון וכו'", וכפי שיתבאר לקמן.

* * *

ז. הביאור בפירוש רש"י:

בנוגע לצייווי אודות עשיית שמן המשחה לצורך משיחת המשכן וכליו, נאמר³² "וקדשת אותם והיו קדש קדשים כל הנוגע בהם יקדש", ומפרש רש"י: "משיחה זו מקדשתם להיות קדש קדשים, ומה היא קדושתם, כל הנוגע וגו', כל הראוי לכלי שרת, משנכנס לתוכו קדוש קדושת הגוף כו', אבל דבר שאינו ראוי להם, אין מקדשין. ושנוי' היא משנה שלימה³³ אצל מזבח, מתוך שנאמר³⁴ כל הנוגע במזבח יקדש, שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי, ת"ל כבשים³⁵, מה כבשים ראויים, אף כל ראוי".

והיינו, שמ"ש³⁴ "והי' המזבח קדש קדשים כל הנוגע במזבח יקדש", אינו דין מיוחד בנוגע למזבח בלבד, אלא כן הוא גם בנוגע לכל כלי המשכן.

ולכן לא יכול רש"י לפרש כהרמב"ן שהצייווי על ההזאות הוא מ"ש²⁵ "וקדשת את המזבח והי' המזבח קדש קדשים" (קידוש נוסף ע"י הזאה), כי, אם יש צורך בקידוש נוסף ע"י הזאה בנוגע למזבח, הרי זה צ"ל גם בכל כלי המשכן, שגם בהם נאמר "וקדשת אותם והיו קדש קדשים".

זאת ועוד:

על הפסוק³⁶ "איש אשר ירקח כמוהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו", פירש רש"י: "שאינו צורך כהונה ומלכות", היינו³⁷, ש"זר" אינו

(31) ישע"י נא, טז.
 (32) תשא ל, כט.
 (33) זבחים פג, ב.
 (34) תצוה כט, לז.
 (35) שם, לח.
 (36) תשא שם, לג.
 (37) ראה שפ"ח עה"פ.

רק מי שלא שייך כלל לכהונה ומלכות, אלא גם כהן ומלך שנמשח כבר בשמן המשחה, אם יתנו עליו עוד הפעם משמן המשחה, הרי הוא כמו זר, כיון שהמשחה הנוספת אינה צורך כהונה ומלכות.

ועפ"ז, אין מקום להוסיף ולהזות על המזבח משמן המשחה, דכיון שהמזבח נמשח כבר בשמן המשחה, נחשבת ההזאה הנוספת כמו נתינה על זר שאינו צורך כהונה ומלכות.

וכיון שכן, הנה אפילו אם נאמר שיש צורך לקדש את המזבח בקדושה נוספת — הרי זה יכול להיות (לא ע"י שמן המשחה, שאסור ליתן ממנו על זר, שכבר נמשח, אלא) ע"י הזאת דם, כפי שמצינו בריבוי מקומות, וכן בהמשך פרשתנו³⁸: "ויקח משה משמן המשחה ומן הדם גו' ויז וגו'".

וכיון שבכל זאת נאמר גבי שמן המשחה "ויז ממנו על המזבח", ועכצ"ל שנצטווה על זה, כמ"ש בהתחלת הענין³⁹: "ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה ה' לעשות", ובפירוש רש"י: "דברים שתראו שאני עושה לפניכם, ציוני הקב"ה לעשות, ואל תאמרו וכו'" — לכן כותב רש"י "לא ידעתי היכן נצטוו בהזאות הללו", שהרי לא מצינו ציווי על זה לא בפרשתנו, לא בפ' תצוה שבה נאמר הציווי אודות שבעת ימי המילואים, וגם לא בפ' תשא שבה נאמר הציווי אודות שמן המשחה.

ח. ויש להוסיף גם לימוד דברי מוסר מפירוש רש"י זה:

למרות שרש"י ה' פוסק (כפי שמצינו מדברי רש"י שו"ת וכו')⁴⁰, ראש ישיבה וכו', כך, שהי' יכול לומר שיש בזה ביאור ע"ד הדרוש, הרמז והסוד כו' — לא מתבייש רש"י וכותב בפירושו לבן חמש למקרא (בידעו שפירושו יתקבל ויתפשט בכל תפוצות ישראל) "לא ידעתי" (וע"ד שמפרש רש"י⁴¹ בנוגע למשה רבינו: "הודה ולא בוש לומר לא שמעתי"), ויתירה מזה, שכאשר יגדל להיות "בן חמש עשרה לגמרא"⁴², ילמד אודות רבא שתחילה דרש באופן מסויים, ואח"כ "אוקים . . אמורא עלי' ודרש דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בדי⁴³", ואדרבה: זוהי גדולתו של יהודי שלא מתבייש לחזור בו ולומר שטעה וכו' (שזהו חידוש גדול יותר מאשר לומר "לא ידעתי").

ומכאן למדים הוראה — שכאשר מישהו אומר פס"ד, ואח"כ תופס

(38) ח, ל. (41) שמיני יו"ד, כ.

(39) שם, ה. (42) אבות ספ"ה.

(40) ראה גם תר"מ חע"ד ס"ע 174. וש"נ. (43) עירובין קד, א. וש"נ.

בעצמו או שאחרים מעוררים אותו שיתכן שאין האמת כן, אין לו להתעקש ולהמשיך לטעון שכיון שיצא מפיו דבר-מה ("זיך ארויסגעכאָפּט מיט אַ וואָרט"), אזי כך צריך להיות וכו' [ועד שענין זה יכול להיות באופן שמתחיל מ"חבלי השוא" ואח"כ נעשה "כעבות העגלה"⁴⁴], אלא עליו להודות שטעה וכו', וכפי שכבר אמר דוד המלך בשם כל ישראל: "שגיאות מי יבין"⁴⁵.

ט. וענין זה קשור גם עם הענינים המופלאים — "נפלאות" — שישנם בפירוש רש"י (כדאיחא בשל"ה⁴⁶):

איתא בספר הבהיר⁴⁷ שיש ע"ס מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, מלמעלה למטה ידענו, מלמטה למעלה לא ידענו.

וכן איתא בעץ חיים⁴⁸ שפנימיות עתיק היא בבחי' "לא ידעתי", ויש בחי' רדל"א — רישא דלא ידע ולא אתיידע⁴⁹, ועד שבע"ח⁵⁰ נימנו כמה ספיקות בעתיק.

וכללות הענין בזה — שהענין ד"לא ידעתי" הוא נעלה יותר מאשר הענין ד"ידעתי" כו'.

וענין זה שייך במיוחד לשמן המשחה (שעליו נאמר "ויז ממנו על המזבח", ופירש רש"י "לא ידעתי היכן נצטוו בהזאות הללו") — כי, שמן בכלל מורה על רוזן דרוזין⁵¹, ובפרט שמן המשחה שיש בו גם ענין הריח, ה"ה למעלה משמן סתם (כמבואר בלקו"ת פ' נשא⁵²), שזהו ענין שלמעלה מידיעה כו'; ומזה נשתלשל הענין ד"לא ידעתי" כפשוטו.

וכאמור, שזהו ענין ה"נפלאות" שבפירוש רש"י:

ישנם הטוענים שפירוש רש"י הוא לימוד עבור קטנים ששייכים רק לפשוטו של מקרא, ואילו כשרוצים ללמוד סודות התורה, הנה במקום להתייגע ולחפש זאת בפירוש רש"י, מוטב ללמוד מאמר חסידות, או ענין בקבלה, ששם רואים בגלוי סודות התורה.

(44) ישע"ה, יח. וראה סוכה נב, א. וש"נ.

(49) פ"י הספרא דצניעותא להאריז"ל

(45) תהלים יט, יג.

(46) במס' שבועות שלו (קפא, א).

(47) סקע"א. הובא בפרדס שט"ו רפ"ד.

(50) שער עתיק פ"ג ואילך.

(51) ראה אמ"ב שער הק"ש ספנ"ג ואילך

(48) ראה קונטרס לימוד החסידות פרק כא

(49) ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם (נדפס גם

באג"ק אדמו"ר מוהררי"צ ח"ג ע' שסה).

סה"מ תרצ"ו ע' 9. וש"נ.

(49) פ"י הספרא דצניעותא להאריז"ל

בפ"ק (דקי"ט ע"א). הובא בלקו"ת דרושי

יוהכ"פ בסופן (עא, ד). סה"מ תש"ט ע' יג.

(50) שער עתיק פ"ג ואילך.

(51) ראה אמ"ב שער הק"ש ספנ"ג ואילך

(48) ראה קונטרס לימוד החסידות פרק כא

(49) ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם (נדפס גם

באג"ק אדמו"ר מוהררי"צ ח"ג ע' שסה).

(52) ג [פא, ד] ואילך). ובכ"מ.

(52) כט, ב.